

5 Highlights på Museer – Copenhagen Contemporary Light & Space

Anmeldelse Mathias Kryger:

Det minder mig om taxaer, der er foret med farvet led-lys rundt i kanten af bilens indre. Et indretningstrick, man også kan benytte i hjemmet. Så er der lysshow med skiftende skrappe kulører, som umiskendeligt er de farver, moderne led-lys laver: eventpink, kølig og billig. Eller ukærligt og syntetisk blå. Og så et sted midt mellem findes den violette, død på den måde, led-lys på sit nuværende udviklingsstadium unægtelig er det. Dødt lys. Det bliver aldrig som på glødepærens tid, sagde nostalgikeren – og havde ret!

Sådan er den amerikanske lyskunstner James Turrells (f. 1943) installationer med rum og lys. Som det indre af en taxa. Eller som et stille hjørne af en natklub. Eller en dyr designerbutik. Måske husker du den canadiske fløderapper Drakes video til hittet ['Hotline Bling'](#)? Sådan ser det ud, når Turrell laver kunst.

'Light & Space' på Copenhagen Contemporary.

Med: Anish Kapoor, Ann Linn Palm Hansen, Ann Veronica Janssens, AVPD, Bruce Nauman, Connie Zehr, Craig Kauffman, De Wain Valentine, Doug Wheeler, Elyn Zimmerman, Eric Orr, Fred Eversley, Helen Pashgian, James Turrell, Jeppe Hein, John McCracken, Judy Chicago, Karin Sander, Laddie John Dill, Larry Bell, Lita Albuquerque, Mary Corse, Olafur Eliasson, Peter Alexander, Robert Irwin, Ron Cooper og Susan Kaiser Vogel

Til 4. september 2022

På Copenhagen Contemporary udgør sådan et helt nyt led-lys-i-hvidt-rum-værk – skabt specifikt til udstillingen – den spektakulære finale på 'Light & Space'. En finale, som egentlig virker underligt afkoblet fra resten af den ellers udmærkede udstilling. Og en finale, der virker, som om den er et salg fremstød for James Turrell mere end et kunstværk. En oppumpning af ham med fotoplancher fra hans livslange underjordiske projekt i et vulkankrater i Arizonas ørken.

Modellerne til kraterprojektet står lidt klodset udstillet foran fotografier, som ikke er kunstværker. En video med et hidsigt hollywoodsk soundtrack fortsætter, hvor plancherne slutter. Er det et showroom mere end en udstilling?

Værket i sig selv? Altså selve installationen? Stor! Spektakulær! Og benytter sig af destabiliserende arkitektoniske tricks. Bøjede hjørner, ingen rette vinkler, et gulv, som hælder. Og så en udskæring i

5 Highlights på Museer – Copenhagen Contemporary Light & Space

rummet, hvor det farvede lys skaber illusionen af uendelighed. Indtil lyset skifter og blinker og laver sit eget diskotek med dit øjes efterbilleder. Er det stor kunst? Eller kitsch med stor effekt? Helt sikkert er det, at det bliver vinterens helt sikre hit på Instagram.

Drømmefabrik

Inden du når dertil på lys- og rum- rejsen gennem de tusindvis af generøse kvadratmeter på Copenhagen Contemporary, føres du tilbage til 1960'erne og 1970'ernes lidt syrede *space age*, midt i den kolde krig, på den amerikanske vestkyst, i Los Angeles.

Her var en gruppe af kunstnere i gang med et stille modsvar til østkystens kunstneres mere kølige minimalisme. I LA var man i mindre grad forskrækket over det effektfulde møde mellem lys og rum, som måske kan virke næsten scenografisk, som en kunst af illusorisk art med røg og spejle, som snyder blikket.

Og som fortælling passer det jo også meget godt sammen med vores populærkulturelle idé om Los Angeles som sted: en drømmefabrik fuld af billedmagere og tryllekunstnere ud i levende billeder (Hollywood) over for en måske lidt mere intellektuel, stram og litterær stemning i New York.

Det er møglækkert. Se allerede som det første værk inden for døren, hvordan Elyn Zimmermans (f. 1945) helt simple eksperiment med glasplader og vinklet lys fra 1975 tegner sexede skygger på væggen. Lad øjet strejfe Bruce Naumans (f. 1941) frække frække video fra 1969, hvor han sidder i mørket og lader sig oplyse af et lysstofrør, der ligger mellem hans ben som et fallisk lyssværd. Og tag bad i pioneren inden for denne leg med kunst og rum Robert Irwins (f. 1928) væg af lys, hvor lysstofrørene hænger i et uigennemskueligt system af linjer på tværs som et ulogisk sprog af tegn i en komposition, der ikke lader sig tyde.

Et rum på udstillingen er tilegnet mere tilsyneladende klassisk skulpturelle og minimalistiske værker, men i datidens relativt nye og banebrydende industrielle materialer som epoxy.

En høj og slank struktur støbt i grå polyester af Peter Alexander (f. 1939) viser, at legen med lys og rum også handler om transparens. Gå på afstand af værket, og se, hvordan det næsten fortsætter opad i det uendelige i sin farvegraduering.

Se den elektroingenør-uddannede Fred Eversleys (f. 1941) polyesterparaboler, som er en art linser af flere lag: analoge synsmaskiner, du må bevæge dig rundt om. Og stik hovedet forsigtigt ind i Anish Kapoors uendelig sorte hul.

Helen Pashgians (f. 1934) epoxykugler er godt nok et nyt værk, men baserer sig på hendes mere end 50 år lange undersøgelse af arbejdet med industrielle materialer fra fly- og bilindustrien. Og i hendes sakrale ruminstallation belyses en gul skive af tiltagende og aftagende intensitet, så tid og rum foretager noget nær en spirituel dans.

Kitsch? Dekoration?

Det er en kunsthistorisk slikbutik. Med sexede værker i skinnende plast, plexi og epoxy. Med lys og mørke. Og så midt i det hele en underlig ørken med keramiske æg lagt på små toppe af sandbanker som frække bryster i et værk af Connie Zehr (f. 1938).

5 Highlights på Museer – Copenhagen Contemporary Light & Space

Og det er en udstilling, som åbner spørgsmål på tværs af tiden, fra 1960'erne til i dag. Kunstnerne lavede kunst i landskabet, ude i ørkenen, på søerne og prærien. Og de tog industriens materialer til sig i værker, som mimerede industriel formgivning.

I mellemtiden har ideen om rum unægtelig ændret sig. Planetens befolkning er mere end fordoblet siden dengang. Manhattan er som et shoppingcenter eller et krydstogtskib. Afsjælet. Los Angeles til dels ligeså, og det er blevet attraktivt og dyrt at bo i Venice Beach, hvor mange af udstillingens kunstnerne engang havde deres atelierer. Så ja, ideen om rum, sted og plads er anderledes i dag. Måske som et mindre syret og, ja, blot arealmæssigt mindre sted at drømme fra?

At betragte rum som en abstraktion og som et syre-spirituel projekt, som flere af disse værker gør, hører måske også fortiden til. Rum er i dag en kampplads og befæstet med de problemer, som verden står i til op over knæene. Hvad er forståelsen af ørkenen i dag? Hvad er prærien? Hvad er det ydre rum, når rigmænd er i gang med at kolonisere det? Flyver derop i deres penisformede raketter?

Også det amerikanske landskab er ikke længere er en projekionsflade for hvad som helst, men et sted, hvorfra man taler om indfødtes rettigheder. Om, at landet er blevet stjålet.

Udstillingen tager et langt skridt hen over et tidsspænd til i dag, hvor kunstens forestillinger om rum derfor ikke længere findes som neutrale og sakrale oplevelser.

De tilsyneladende rensede og formmæssige undersøgelser af rum og lys fremstår først og fremmest som noget, der hører fortiden til.

Når James Turrell insisterer på, at den type neutrale fænomenologiske oplevelser af rum stadig findes i dag, er det så ikke, at kunstværket bliver til kitsch? Til dekoration? Til new age-barok for instagramgenerationen? Også selv om han pakker sine værker ind i kosmologiske overvejelser om himmellegemer eller i koldkrigsparanoid neurovidenskab?

Udstillingen er smuk, åben og interessant som et historisk udsagn om en besværlig, men optimistisk tid i 1960'erne og 1970'erne, da kunsten i samspil med videnskab, industri og new age-agtig spiritualitet eksperimenterede med sig selv. Som sådan er den et *must see*.

5 Highlights på Museer – Copenhagen Contemporary Light & Space

Set i det lys er der slet ikke brug for nutidens eventpink, ukærlige blå og hidsige violet.

